

مدیرمسئول: محمد امین ایمانجانی - **سردبیر:** مسعود فروغی

تلفن وفکس: ۶۲۹۹۹۴۹۵ (۰۲۱) **کدپستی:** ۱۱۳۵۲۳۸۱۶

چاپ: چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی

نشانی: خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری، روبروی ساختمان بورس، ساختمان فرهنگستان، طبقه سوم

گزارش میدانی خبرنگار «فرهیختگان» از محل تخریب ۳ ساختمان با ۵ کشته؛ واقعیت ماجرای خلایزیر چه بود

در زمین تخلفات و بی قانونی بازی نکنید

زینب مرزویی

خبرنگار گروه جامعه

روی نقشه اسنپ، خلایزیر را سرچ می‌کنم و مقصدم را بدون درنظر گرفتن موقعیت مدنظر، میدان مهرور می‌زنم. همان‌جا هم پیاده می‌شوم. سراغ ساختمان‌های تازه‌تخریب‌شده شهرداری را از اهالی می‌گیرم. یکی‌شان بعد از آدرس دادن، می‌پرسد: «خبرنگاری؟» سر تکان می‌دهم. می‌گوید: «بروید خودتان ببینید. فقط هرچه هست را بنویسید. راست بنویسید. خیلی‌ها آمدند، چرت و دروغ نوشتند.» همان آدرسی که داد را پرسان پرسان می‌روم. توی مسیر هم چندتاییی اخباریه تخریب شهرداری به چشمم می‌خورد. یک بنر بزرگ با این محتوا؛ «کلیه شهروندان ناحیه ۳ که به‌صورت غیرقانونی و بدون اخذ پروانه و عدم رعایت قوانین و طرح تفصیلی اقدام به ساخت‌وساز غیرمجاز و نایمن کرده‌اند، صرفاً املاکی که دارای تاییدیه‌های مالکیت و استسحاک‌نا بنا به همراه شرایط منطبق بر طرح تفصیلی و برو کف هستند، برای جلوگیری از بروز خطرات احتمالی، حداکثر ۲۲ ساعت مهلت دارند تا نسبت به کاهش ارتفاع طبقات به ۴ طبقه روی پیلوت اقدام نمایند. در غیر این صورت مطابق دستور مقام محترم قضایی، مفاد ماده صد قانون شهرداری‌ها و ضوابط و مقررات ملی مسکن و ساختمان، شهرداری این منطقه نسبت به قلع و قمع ساختمان این بناها و ساختمان‌هایی که بدون تاییدیه بوده یا در گذرها، فضاهای سبز و سرانه‌ها واقع شده باشند، اقدام خواهند کرد. بدیهی است تمام جوانب و مسئولیت‌های عدم رعایت این موضوع متوجه مالکان و سازندگان بوده و طبق قانون با ایشان برخورد لازم صورت خواهد گرفت.» تاریخ اختاریه ۲۳ مردادماه است که بالای بنر هم نوشته شده. به سمت شهرک احمدیه راه می‌افتم. نرسیده به خیابان گل‌ها؛ کنار یک مدرسه ابتدایی، آوار خرابی یک ساختمان نظرم را جلب می‌کند. به بهانه پرسیدن آدرس با یک پیرمرد وارد گفت‌وگو می‌شوم. شهرک احمدیه کدام سمت است؟ دوباره آدرس را می‌گیرم. توی ساختمان تخریب‌شده کاشی‌ها، روشویی و آینه بالای روشویی حس کنجکاوی ام را برمی‌انگیزند. این ساختمان را شهرداری تخریب کرده؟ پیرمرد بدون اینکه بپرسد که چه هستم می‌گوید: «آره. ظاهراً قبلمش هم اخطار داده. پایین‌مغازه بود و آن بالا هم دو خانواده افغانستانی نشسته بودند.» نخاله‌ها شکل کوچکی را به هم ریخته بود. هرچند شکل و شمایل کوچکی به دلیل ساختمان‌های بلوکی که درحال بالا رفتن هستند، تصویر خوبی ندارد و به آدم احساس خفگی می‌دهد اما نخاله‌های ساختمانی که تخریب شده بود، کوچکی

«آقا روح... هم آمد. آقا روح... هم یکی از مالکان است.» یکی‌شان را می‌گوید. یکی دیگر هم می‌گوید: «نوشته‌اند ما ارادل و اوباش بودیم! چه جور ارادل و اوباشی بودیم که شما آمدید تخریب کردید و کسی به شما حرفی نزد؟ به ما می‌گفتند با کنونی نیایید، برای پیگیری که اینجا می‌آیید، کفش آهنی بپوشید بهتر است.» همانی که آقا روح... صدایش می‌کردند، رو به من می‌کند و می‌گوید: «اگر فیلم نگیرید همه چیز می‌گویم. برایم دردسر درست می‌کنند. ببینید ما ۱۰الی ۱۵ سال است که برای سندا اینجا درحال دوندگی هستیم. اوقاف به ما جواب نمی‌دهد. پس از شلوغی‌های اخیر کشور، مردم شروع به ساخت‌وساز کردند. این وسط شهرداری

را زشت‌تر می‌کرد. پشت سر دو کودکی که نان تازه دستان‌شان بود راه افتادم، دلم می‌خواست با آنها هم وارد گفت‌وگو شوم و بدانم زندگی از نگاه دختر و بچه ۱۰ ساله‌ای که کوچکی به کوچکی‌اش آوار و خرابی است و دلپره ریزش، چگونه است. نمی‌دانم چرا ترجیح دادم سوالم را در ذهنم نگه دارم و دست روی دل آن بچه‌ها نگذارم. پیش‌رفتم. انگار همان دختر و بچه دقیقاً همسایه‌های دیوار به دیوار خرابی‌های چند هفته گذشته خلایزیر بودند. یکی درمیان ساختمان‌ها و خانه‌ها، ساختمان‌های نوساخت و ساختمان‌های بلوکی درحال تخریب بودند. وارد خیابان گل‌ها که شدم، از دور صدای تخریب می‌آمد. پیرمردی با تی و جارو جلوی ساختمان‌ش را تمیز می‌کرد. سراغ آن چند ساختمان تازه‌تخریب‌شده را که گرفتم، با دست نشانم داد. پرسید: «مامور شهرداری هستی؟» گفتم خبرنگارم. «نه! بعد از تخریب شهرداری، خودمان ساختمانی که شهردار تخریب کرده را داریم جمع می‌کنیم. آنها قبل از اینکه اقدام به تخریب کنند، به ما اخطاری نداده بودند. خودشان آمدند، ستون‌ها را خراب کردند و بعد هم سیم‌بکسل بستند و کشیدند. اینجا هم چند نفر زیر آوار ماندند. اگر اخطار داده بودند که به داریستی ساختمانی می‌گفتم بیایید و داریستش را بردار. اما اخطاری ندادند و بی‌هوا آمدند. ساختمان هیچ مشکلی نداشت. شهرداری یک مدت از ملت پول گرفت و گفت مجوز می‌دهم. ما هم ساختیم بعد یی هوا و بی‌خبر همراه با مامور، اینجا آمدند و ساختمان‌های اینجا را تخریب کردند. حالا هم آواری که شهرداری سرمان ریخته را داریم جمع می‌کنیم که دزد و ضایعاتچی‌ها نبرند. محله را هم خودتان ببینید چکار کرده است. اینجا یک کوچکی هشت متری بود که با تخریب این ساختمان بسته شد. می‌گویند موج باعث ریزش ساختمان شده اما ریزشی در کار نبود. بعضی از ستون‌ها را از پایین می‌بریدند و در ستون بعضی ساختمان‌ها مواد ریختند تا آهن را ذوب کنند و سست شود. سیم‌بکسل به یکی از ساختمان‌ها بستند و سیم را که کشیدند، به همین ستون‌ها برخورد کرد و سازه‌ها آوار شد.» یکی‌شان پیشنهاد می‌دهد تا وسط آوار همراهی‌اش کنم و آهن ذوب‌شده از مواد را هم ببینم. «ببینید سازه خودش سست نبود که با موج ساختمان بغلی بریزد. هیچ کدام از سازه‌ها به‌تنهایی سست نبود. خودتان ببینید شکل آوار، آوار از سستی است یا آواری است که با مواد و سیم‌بکسل است. ستون و تیرچه‌ها را می‌بریدند، مواد می‌ریختند بعد با سیم‌بکسل بستند و با بلدوزر کشیدند. از طرف‌های فشار ۴ صبح همراه با مامور و نیروهای آتش‌نشانی در منطقه بودند اما تخریب اصلی از ساعت هشت و نیم ۹ صبح شروع شد. شما خودتان قضاوت کنید. یک ساختمان ۱۰ طبقه، شبانه، یک‌ماهه یا دو‌ماهه ساخته می‌شود؟ حداقل سازه بتنی ده طبقه‌ای که بخواد بالا برود،

این حرف‌ها برایمان در دسر می‌شود

تخریب بار دیگر یکی از مالکان همان ساختمان‌های تخریب‌شده می‌گوید: «بیکور آمد و پایه‌های این ستون را زد و ستون فقط روی میله گرد ماند. سیم‌بکسل را روی بلدوزر بزرگ بست و کشید و بدون اصول، با وجود ماموران، ساختمان را کشیدند. از اوقاف هم آمده بودند. ملت اینجا ریخته بودند که چرا پیش از این برای اخطار نیامده بودید و حالا یکباره برای تخریب آمدید؟ مگر می‌شود یکباره همه را خراب کنید؟ از ما تعهد گرفتند که طبقات را پایین بیاورند تا کامل تخریب نکنند. ما هم

گرفتن رشوه را از مراجع دیگر پیگیری کنید!

اتفاقی که افتاد که در برخی از فیلم‌ها هم مشخص است؛ صبح آن روز، پیمان‌نکار با حضور ماموران پلیس و شهرداری، اقدام به تخریب یکی از سازه‌های غیرمجاز می‌کند. در ۴ ساختمان آن سوتر، یک ساختمان دیگر تخریب می‌شود. یعنی میان ساختمانی که شهرداری مشغول تخریب آن بود و ساختمانی که ریزش می‌کند سه ساختمان وجود دارد. ساختمانی که تخریب می‌شود، پس از تخریب به‌سمت ساختمان کناری فشار می‌آورد و بار این فشار میان سه ساختمان دیگر منتقل می‌شود. درنهایت ساختمان بعدی ریزش می‌کند. نکته مهم این است که به اندازه‌ای این اتفاق غیرمنتظره و عجیب بود که خود ماموران شهرداری و نیروی انتظامی که برای تخریب حضور داشتند، برخی در طبقه همکف همین ساختمان سوم حضور داشتند. در این ماجرا کاملاً از بدو اتفاق، در فاصله زمانی بسیار کوتاهی که ثبت شده، آوارن‌زاس، آتش‌نشانی و همکاران ما در شرکت شهر

شش ماه است. خب این شش ماه کجا بودند؟ طبقه اول که ساخته می‌شد، همین تخریب را شهرداری می‌آمد و انجام می‌داد. چرا کاری کرد که یک ساختمان ۱۰ طبقه بالا برود و بعد بیایید تخریب کند؟ این برایم به عنوان مالک جای تعجب است. ساختمانی که اینجاست حداقل هشت ماه است که درحال کار است. خود من ۹ طبقه را در هفت ماه ساختم که مجبور به تخریب چهار طبقه‌اش شدم. مجوز نمی‌دادند. اوقاف هم که می‌رفتیم سسند نمی‌داد و می‌گفت از شهرداری مجوز بگیرید. شهرداری هم مجوز نمی‌داد. درنهایت من سند دادند و من مجوز اما مردم شروع به ساخت‌وساز کردند. من شنیدم که یک‌سری‌ها پول دادند و ساخت‌وساز را شروع کردند اما خب وقتی که ساخت‌وساز صورت گرفت مردم دیگر کم‌کم برای جرأت ساختن در این منطقه را پیدا کردند. اما خب دروغ چرا؟ من به شخصه پولی ندادم ولی بعضی‌ها می‌گویند پول و سکه دادم. برای ساختن همه این ساختمان‌ها هم در روز کار کردند، مگر می‌توان اصلاً شبانه کار کرد؟ مگر یکی دو ساختمان است که شهرداری بخواهد بگوید متوجه بالا رفتن‌شان نبود؟ نزدیک چند صد ساختمان ۱۰ طبقه اینجاست. یک‌سری افراد این ساختمان‌ها را پیش‌فروش کرده‌اند و کل زندگی و مال خانوادگی‌شان را اینجا خرج کرده‌اند. خانه پدری‌اش را فروخته، پولش را هم اینجا خرج کرده و حالا پولی ندارد که برای پدرش خانه رهن کند. چون زندگی‌اش تمام به باد رفته. اینها را باید از قبل پیش‌بینی می‌کردند. یک جریمه برای ما درنظر می‌گرفتند یا یک اخطار درست و حسابی. آن موقع کی من و امثال من، جرأت می‌کنیم دست به ساخت‌وساز بزنیم؟ ما دیدیم در این منطقه بالای ۱۰۰ نفر زندگی‌شان را فروخته‌اند و در منطقه شروع به ساخت‌وساز کرده‌اند. ما هم گفتمیم خب ما هم بیاییم تا به سود برسیم که ریختند و همه را از اساس خراب کردند.»

از توی خرابی‌ها خارج می‌شویم و به همان جایی‌با می‌گردم که در ابتدا آن آقایان را دیدیم. می‌پرسم: «شما هیچ کدام‌تان مجوز نداشتید؟» یکی‌شان با لهجه غلیظ آذری می‌گوید: «یک‌سال است اینجا همه درحال ساخت و سازند، پول می‌دادیم که به ما مجوز بدهند دیگر! ول کرده بودند اینجا را.» می‌پرسم به کسی پول دادید؟ چندتایی با هم جواب می‌دهند: «چرا ندادیم. خیلی ایمان پول دادند.» یکی می‌گوید که شش تا سکه داده و به گشتی‌های شهرداری هم هر دفعه ۵ تا ۱۰ میلیون تومان پول داده‌اند. ظاهراً تعدادی از مالکان شهرک احمدیه خلایزیر به بهانه صدور پروانه ساخت‌وساز و مجوز، رقم‌های مختلفی را به واسطه و با نام‌های مختلفی من جمله نام یک خانم به افراد شاغل در شهرداری منطقه اریز کردند و حالا نتیجه آن آواریزها تنها آوار ساختمان‌ها و مجوزهای صادر نشده بود.

تعهد دادیم. ستون‌را کشیدند، به ستون بعدی خورد و تمام این ساختمان‌ها تخریب شدند و کوچکی هشت متری بسته شد. حالا من روی ما هایم ایستادم. ام. مثلاً یک پایم را بزندم، من نمی‌توانم روی پای دیگرم بایستم. اینها هم اینگونه تخریب کردند. اینجا همه ستون‌ها را تخریب کرده بودند. توی ستون‌ها مواد ریخته بودند و ستون‌ها برای تخریب سست شده بود.» یکی‌یکی به مالکانی که با آنها گفت‌وگو می‌گرفتم افزوده می‌شد و روایت‌شان از تخریب با روایت شهرداری یکی نیست. آنچه مالکان بارها در گفت‌وگو عنوان کرده‌اند، ترس از بازگو کردن مشکل، پیگیری‌ها و پرداخت مبالغی به‌صورت غیراصولی به اعضای شهرداری منطقه بود.

سالم همه حضور پیدا می‌کنند و عملیات نجات و آواربرداری از همان لحظه اول شروع می‌شود. عملیات آواربرداری هم پیش از ۲۶الی ۲۷ ساعت طول کشید و در آخرین ساعات هم یکی از همکاران ما بیرون کشیده شد.» از سوی دیگر در همان گزارش قبلی نیز رئیس کمیسیون عمران مجلس نیز حادثه را برای «فرهیختگان» اینگونه عنوان کرد: «در حین انجام تخریب، ساختمان به ساختمان کناری فشار می‌آورد و ساختمان دوم به ساختمان سوم که به‌صورت آونگی، روی ساختمان سوم که اسکلت فلزی بوده فرو می‌ریزند. تمام این ساختمان‌ها غیرمجاز، بدون پروانه و بدون نقشه مهندسی بودند.» براساس گزارش میدانی «فرهیختگان» و گفت‌وگو با مالکان ساختمان‌های تخریب‌شده، تا قبل از تخریب هیچ یک از مالکان اخطاریه تخریب نگرفته بودند و صبح روز ۱۵ مرداد تخریب ساختمان‌ها به یکباره صورت گرفته. تخریب دومینووار ساختمان‌ها با موج ساختمان اول صورت گرفته و ادعای این سخن ما تیرآهن‌های ذوب شده براثر مواد جاگذاری شده جهت تخریب توسط شهرداری است.